

Sygn. akt I UK 443/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania A. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o ustalenie niepodlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia
pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 02.02.2009 r. do
28.02.2009 r.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 kwietnia 2014 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 września 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 września 2013 r. Sąd Apelacyjny w [...] Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. od wyroku Sądu Okręgowego w O. IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 stycznia 2013 r., zmieniającego zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 15 października 2012 r. o podleganiu wnioskodawczyni A. W. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 do 28 lutego 2009 r. i stwierdzającego, że wnioskodawczyni w okresie od 2 do 28 lutego 2009 r. – nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczą.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne oraz stanowisko Sądu Okręgowego, że z racji zatrudnienia w spornym okresie (od 1 do 28 lutego 2009 r.) na podstawie umowy o pracę w Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w D. na stanowisku starszej pielęgniarki w wymiarze 0,6 etatu, wnioskodawczyni, prowadząca od 1 stycznia 2001 r. pozarolniczą działalność gospodarczą, podlegała ubezpieczeniom społecznym jako pracownik. Stosunek pracy stanowi bowiem tytuł ubezpieczenia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), który korzysta z pierwszeństwa przed tytułem ubezpieczenia z prowadzonej pozarolniczej działalności (art. 6 ust. 1 pkt 5 tej ustawy). Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że wnioskodawczyni miała status ubezpieczonej z tytułu pracowniczego zatrudnienia, choćby w miesiącu zatrudnienia nie pobrała wynagrodzenia (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i 2a i art. 13 pkt 1 tej ustawy), skoro za rzeczywiście świadczoną pracę wypłacono jej wynagrodzenie za okres zatrudnienia (luty 2009 r.) w wysokości 1.491,37 zł, czyli w kwocie przewyższającej minimalne wynagrodzenie za pracę. Dlatego zasadnie Sąd pierwszej instancji uznał, że wnioskodawczyni nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z innego niż pracowniczy tytułu ubezpieczenia społecznego. Bez znaczenia dla takiego osądu było to, że wynagrodzenie za luty 2009 r. zostało jej wypłacone dopiero 9 marca 2009 r. Od tego wynagrodzenia pracodawca odprowadził w marcu 2009 r składki na ubezpieczenia społeczne należne z tytułu pracowniczego zatrudnienia w lutym 2009 r. Wykluczało to uznanie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wnioskodawczyni z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w lutym 2009 r. była zerowa.

W skardze kasacyjnej organ rentowy zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 9 ust. 1 i ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych polegającą na przyjęciu, że nie wypłacenie przez pracodawcę wnioskodawczyni wynagrodzenia w lutym 2009 r., tj. brak osiągnięcia przychodu w wysokości minimalnego wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, nie prowadził do objęcia jej „dodatkowym

obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym i wypadkowym za sporny okres z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej”.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano potrzebę wykładni powołanego w podstawie skargi przepisu przez wyjaśnienie, „czy wskazanie przez pracodawcę podstawy wymiaru składek w wysokości zerowej za dany miesiąc tj. brak osiągnięcia przez pracownika przychodu w wysokości minimalnego wynagrodzenia powoduje objęcie go obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej”. W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie i zmianę w całości zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest oczywiście bezzasadna. W pierwszej kolejności wskazać należy, że została ona wniesiona w sprawie o ustalenie niepodlegania wnioskodawczyni obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 do 28 lutego 2009 r., a nie w sprawie o podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne. Ponadto przedstawiona w skardze przesłanka uzasadniająca przyjęcie skargi do rozpoznania wymieniona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. tj. potrzeba wykładni art. 9 ust. 1 i 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie istnieje, ponieważ kwestia ta została już rozstrzygnięta w powołanym przez Sąd Apelacyjny wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2013 r., I UK 484/12, w którym wskazano, że „wykładnia systemowa, funkcjonalna i celowościowa art. 9 ust. 1a u.s.u.s. (ze szczególnym uwzględnieniem reguł słuszności, *in dubio pro tributario*, konstytucyjnej zasady demokratycznego państwa prawnego) prowadzi do wniosku, że pojęcie ‘podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe’ użyte w art. 9 ust. 1a u.s.u.s. należy rozumieć jako wynagrodzenie za pracę wynikające z treści stosunku pracy, a nie - jako przychód zdefiniowany w art. 4 pkt 9 tej ustawy. Jeżeli zatem pracownik podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie ważnego stosunku pracy (art. 9 ust. 1 u.s.u.s.), którego elementem jest wynagrodzenie w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia w przeliczeniu na okres jednego miesiąca i praca ta jest

wykonywana, co nakłada na pracodawcę obowiązek wypłaty za nią uzgodnionego wynagrodzenia, to należy uznać, że pracownik ten nie podlega również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów na podstawie art. 9 ust. 1a u.s.u.s. w sytuacji, gdy nie dochodzi do wypłaty należnego mu wynagrodzenia za pracę za dany okres, co jest równoznaczne z brakiem przychodu ze stosunku pracy w tym okresie w rozumieniu art. 4 pkt 9 u.s.u.s., mającego znaczenie dla określenia podstawy wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 u.s.u.s.”.

W sprawie nie powinno budzić żadnych wątpliwości, że osoba zatrudniona w ramach stosunku pracy, zgłoszona do ubezpieczenia w lutym 2009 r., podlega ubezpieczeniu z tytułu tego pracowniczego zatrudnienia. Wprawdzie wynagrodzenie za luty 2009 r. wypłacono wnioskodawczyni dopiero w marcu 2009 r., to jednak czyniąc tak pracodawca działał w zgodzie z obowiązującymi przepisami. Stosownie bowiem do art. 85 § 2 k.p., wynagrodzenie za pracę płatne raz w miesiącu wypłaca się z dołu, niezwłocznie po ustaleniu jego pełnej wysokości, nie później jednak niż w ciągu pierwszych 10 dni następnego miesiąca kalendarzowego. W konsekwencji wypłata wynagrodzenia za luty 2009 r. w dniu 9 marca 2009 r. nie wykluczała ubezpieczonej z podlegania pracowniczemu tytułowi ubezpieczeń społecznych w tym miesiącu zatrudnienia. O podleganiu takiemu tytułowi ubezpieczeń społecznych decyduje wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, a nie to czy pracodawca wypłaca wynagrodzenie za dany miesiąc pod koniec tego, czy dopiero i zgodnie z art. 85 § 2 k.p. w następnym miesiącu. Skoro zatem wnioskodawczyni obok prowadzonej od 2001 r. pozarolniczej działalności gospodarczej, pracowała na podstawie umowy o pracę w lutym 2009 r. i z tego tytułu została zgłoszona do ubezpieczenia społecznego, to w tym miesiącu podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia pracowniczego. Z art. 9 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej wynika prymat pracowniczego tytułu ubezpieczeniowego przed innym ubezpieczeniem z tytułu równoczesnego prowadzenia pozarolniczej działalności (art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy).

Ponadto, rzekoma rozbieżność orzecznictwa występująca zdaniem skarżącego na tle powołanych w skardze wyroków Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2011 r., I UK 179/11, z dnia 2 lipca 2009 r., II BU 29/08 oraz w uchwale z

dnia 10 września 2009 r., I UZP 5/09, jest pozorna, ponieważ orzeczenia te dotyczą odmiennych stanów faktycznych i prawnych niż zaistniałe w rozpoznanej sprawie, w szczególności takich okoliczności, w których pracodawca nie miał środków na wypłatę wynagrodzenia, co doprowadziło do uznania w powyższych orzeczeniach, że niewypłacone pracownikowi wynagrodzenie za pracę nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Skoro w rozpoznanej sprawie wynagrodzenie za sporny okres było wypłacone do 10-ego dnia następnego miesiąca (art. 85 § 2 k.p.), to wnioskodawczyni podlegała pracowniczemu tytułowi ubezpieczeń społecznych w miesiącu zatrudnienia.

W konsekwencji Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji w zgodzie w zgodzie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[aw]